

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ

DEPARTAMENT PRAWNY

Nr 101/3/12/MW

MINISTERSTWO OBRONY NARODOWEJ
KANCELARIA JAWNA NR 1

Nr. 19861-5716
16 KWI. 2012

II

II

PREZYDENT POLSKIEJ KONFEDERACJI
PRACODAWCÓW PRYWATNYCH „LEWIATAN”
Pani Henryka BOCHNIARZ

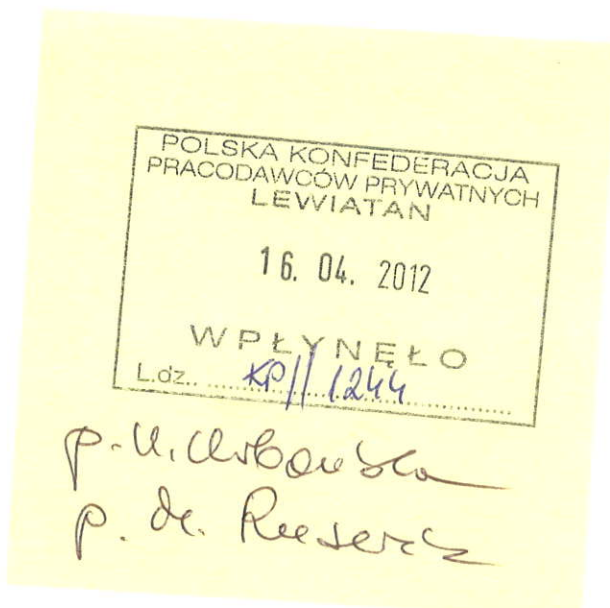
Szanowna Pani Prezydent,

Na podstawie art. 19 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 79, poz. 854, z późn. zm.) przesyłam w załączeniu *projekt założeń projektu ustawy o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych* – z uprzejmą prośbą o wydanie opinii w terminie 30 dni.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że brak odpowiedzi w wyżej wyznaczonym terminie zostanie potraktowany jako brak uwag do projektu.

Zał. 1

Z poważaniem

ZASTĘPCA DYREKTORA
DEPARTAMENTU PRAWNEGO
MINISTERSTWA OBRONY NARODOWEJ
M. Tomaszewski
płk mgr Mariusz TOMASZEWSKI
RADCA PRAWNY

**PROJEKT ZAŁOŻEŃ PROJEKTU USTAWY O ZMIANIE USTAWY
O POWSZECHNYM OBOWIĄZKU OBRONY RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
ORAZ USTAWY O UPOSAŻENIU ŻOŁNIERZY NIEZAWODOWYCH**

I. POTRZEBA I CEL UCHWALENIA PROJEKTOWANEJ USTAWY:

Przedmiotowy projekt założeń, zwany dalej „projektem”, dotyczy nowelizacji następujących ustaw:

- 1) ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, z późn. zm.).

Projekt został przygotowany przede wszystkim w celu doskonalenia organizacji i funkcjonowania Narodowych Sił Rezerwowych (NSR). Stworzenie prawnej możliwości podjęcia ochotniczo obowiązków w ramach NSR nastąpiło w wyniku nowelizacji wymienionych ustaw dokonanych ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o zmianie ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 161, poz. 1278), która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2010 r. Utworzenie NSR nastąpiło w ramach prowadzonego procesu profesjonalizacji Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej i stanowiło istotny fakt w ich dotychczasowej historii. Stosunkowo krótki okres funkcjonowania NSR potwierdza słuszność przyjętych rozwiązań i kierunków zmian. Okres ten został wykorzystany również na obserwację procesu tworzenia NSR i naboru ochotników na stanowiska służbowe wytypowane w jednostkach wojskowych na jego potrzeby, zebranie doświadczeń w tym obszarze oraz przygotowanie niezbędnych korekt w systemie prawnym, które pozwolą na dalszy jego rozwój, zwiększenie atrakcyjności służby, ściślejsze powiązanie jej z przeznaczeniem i działalnością jednostek wojskowych, racjonalizację wykorzystania posiadanych zasobów, stosownie do potrzeb i możliwości.

Dotychczasowe ramy prawne organizacji i funkcjonowania NSR zostaną utrzymane. Mając jednak na względzie potrzebę ich doskonalenia w niektórych obszarach, zakłada się wprowadzenie w nich niezbędnych zmian prawnych, w szczególności w zakresie:

- 1) problematyki naboru i uzupełniania stanowisk służbowych do NSR oraz jego wykorzystania i funkcjonowania – projektowane przepisy, w powiązaniu z już obowiązującymi, powinny służyć stworzeniu swoistej pragmatyki służbowej żołnierzy rezerwy wykonujących obowiązki w ramach NSR;
- 2) szkolenia żołnierzy rezerwy w ramach NSR (w celu zracjonalizowania czasu, miejsca, bazy i programu szkolenia oraz zapewnienia wyższego poziomu wyszkolenia żołnierzy rezerwy);
- 3) systemu motywacyjnego i zachęt do służby oraz podnoszenia kwalifikacji przez żołnierzy rezerwy w ramach NSR (w tym w celu ograniczenia liczby rezygnacji z przydziałów kryzysowych i zwiększenia atrakcyjności wykonywanych obowiązków w ramach NSR, a także ograniczenia zjawiska zwalniania się żołnierzy ze służby przygotowawczej przed jej ukończeniem);
- 4) relacji z pracodawcami, organizacjami społecznymi o charakterze proobronnym i innymi podmiotami zainteresowanymi współpracą na rzecz kształtowania i wykorzystania NSR.

(w celu włączenia określonych podmiotów na rzecz ochotniczego naboru i wykonywania obowiązków w ramach NSR przez związanych z tymi podmiotami żołnierzami rezerwy).

Ponadto regulacje służyć mają również poszerzeniu możliwości szeroko rozumianego wykorzystania zasobów rezerw osobowych, w tym ich gromadzenia oraz przeznaczania na potrzeby użycia w sytuacjach zagrożeń w warunkach armii profesjonalnej.

Inny obszar zmian zawarty w projekcie (w części odnoszącej się do nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej), powiązany jednak z powyższą problematyką, stanowi administracja wojskowa. Projektowane regulacje mają na celu usprawnienie procesu zarządzania nią ze szczebla centralnego. Nabór kandydatów do NSR, a następnie realizacja uprawnień i wykonywanie obowiązków przez żołnierzy rezerwy w ramach NSR, zależy bowiem również od dobrze funkcjonującej administracji wojskowej.

Aktualnie, po zniesieniu z dniem 1 stycznia 2012 r. okręgów wojskowych, terenowymi organami wykonawczymi Ministra Obrony Narodowej w sprawach operacyjno-obronnych i rządowej administracji niezespólonej są szefowie wojewódzkich sztabów wojskowych (WSzW) oraz wojskowi komendanci uzupełnień (WKU). Organami tymi kieruje Szef Inspektoratu Wsparcia Sił Zbrojnych (IWspSZ).

Zakłada się zmianę podporządkowania i zniesienia pośredniego szczebla kierowania administracją wojskową realizowanego przez IWspSZ. Nastąpi skonsolidowanie działań terenowych organów administracji wojskowej (TOAW), a przede wszystkim skrócenie drogi rozstrzygnięcia spraw i kierowania tymi organami przez Ministra Obrony Narodowej. Czas pokazuje, iż funkcjonowanie pośrednich struktur dowodzenia w pionie administracji wojskowej wydłuża czas konieczny do zapewnienia jednolitego stosowania regulacji prawnych, wytyczania kierunków działań i zachowania ich zgodności z ustaleniami podejmowanymi na poziomie centralnym. Zmiana podporządkowania TOAW w znacznym stopniu uprości również proces administrowania rezerwami osobowymi, który stanowi główny element przygotowywania tych rezerw na czas mobilizacji i wojny. Ponadto za proponowanym nowym podporządkowaniem TOAW przemawia szereg innych argumentów, takich jak:

- 1) skrócenie (uproszczenie) procesu decyzyjnego;
- 2) spłaszczenie oraz optymalizacja struktur organizacyjnych i kierowania zapewniających funkcjonowanie WSzW i WKU;
- 3) zwiększenie efektywności funkcjonowania WSzW i WKU oraz nadzoru nad realizacją ich zadań;
- 4) ustalenie wspólnego gestora i wykonawcy budżetu zadaniowego;
- 5) odciążenie IWspSZ od konieczności kierowania wojskowymi organami niezespólonej administracji publicznej. IWspSZ jest podmiotem wyspecjalizowanym w zakresie dowodzenia i zabezpieczenia logistycznego potrzeb Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (SZ RP);
- 6) uproszczenie procesu zarządzania zasobami rezerw osobowych w systemie informatycznym oraz administrowania tym systemem;
- 7) bieżący i bezpośredni kontakt na szczeblu centralnym w zakresie kierowania TOAW z instytucjami uczestniczącymi w procesie zarządzania, kreowania rozwiązań i stanowienia prawa.

II. ZAKRES PROPONOWANYCH ZMIAN W OBOWIĄZUJĄCYCH AKTACH PRAWNYCH:

W odniesieniu do ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej przewidywane zmiany w przepisach obejmą:

1. W zakresie problematyki naboru i uzupełniania stanowisk służbowych do NSR oraz jego wykorzystania i funkcjonowania:

1) wprowadzenie możliwości pisemnego aneksowania kontraktu (art. 99a ust. 7a oraz art. 59b ust. 9b):

W myśl obowiązujących obecnie wymogów prawnych, w istocie każda zmiana treści zawartego kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR lub upływ czasu, na który został on zawarty, oznacza konieczność uruchomienia nowej procedury i zawarcia kolejnego kontraktu. Wydłuża to czas załatwienia spraw oraz zbędnie angażuje organy wojskowe i żołnierzy rezerwy. Z tego względu wprowadzany w art. 99a przepis ust. 7a ma na celu uelastycznienie instytucji kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach NSR oraz procedury ich zawierania. Występująca niekiedy potrzeba zmiany stanowiska połączona ze zmianą stopnia wojskowego, w tej samej lub innej jednostce wojskowej lub przedłużenie okresu obowiązywania dotychczasowego kontraktu wymaga uruchomienia procedury zawarcia nowego kontraktu, podczas gdy może się to odbyć na zasadzie jego pisemnego aneksowania i nie wymaga przeprowadzania szeregu czynności sprawdzających w jednostce wojskowej.

Zmiana treści obowiązującego kontraktu, bez potrzeby ponownego uruchamiania procedury jego zawarcia, będzie również możliwa w związku z wprowadzaniem instytucji zmiany przydziału kryzysowego, zgodnie z propozycją dodania w art. 59b ust. 9b;

2) zniesienie ograniczeń czasowych dotyczących terminu zawierania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach NSR z żołnierzami w czynnej służbie wojskowej oraz ustalenie zasad stosowanych przy ich zawieraniu w przypadku tych żołnierzy (art. 59b ust. 3 i art. 99a ust. 6):

Proponowana zmiana w art. 59b w ust. 3 zmierza do wyeliminowania ograniczeń czasowych w odniesieniu do zawierania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach NSR przez żołnierzy w czynnej służbie wojskowej (również wobec zwalnianych z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej z jednoczesnym przeniesieniem do rezerwy). Wskazana zmiana odnosi się głównie do żołnierzy pełniących służbę przygotowawczą lub odbywających ćwiczenia wojskowe. Krótki okres pełnienia tych rodzajów służby wojskowej stwarza konieczność wcześniejszego, niż to było dotychczas, podjęcia i sfinalizowania procedury zawarcia wskazanego kontraktu, unikając ewentualnych problemów organizacyjnych w ostatnich trzech dniach ich pełnienia. Co więcej, wcześniejsze zawarcie kontraktu wpływa na ukierunkowanie kształcenia w służbie przygotowawczej (w fazie specjalistycznej) oraz doskonalenie, przydatnych na przyszłym stanowisku, określonym w kontrakcie, umiejętności i zdobywanie potrzebnej wiedzy w danej specjalności.

Ponadto nastąpi odesłanie, w zakresie zawierania kontraktów z żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, do odpowiedniego stosowania regulacji dotyczących żołnierzy rezerwy. Uporządkuje to tryb i warunki zawierania kontraktu z żołnierzami w czynnej służbie wojskowej, ponieważ obecnie budzi to wątpliwości interpretacyjne. Stosowną zmianę o charakterze legislacyjnym wprowadzi się zarazem w art. 99a ust. 6, co wynika z faktu, iż żołnierz rezerwy, w świetle treści art. 59 ust. 3, nie jest jedynym podmiotem, z którym może być zawarty kontrakt na wykonywanie obowiązków w ramach NSR;

3) umożliwienie nadawania przydziałów kryzysowych również żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej (art. 59b ust. 5a i 8):

W wyniku dodania w art. 59b ust. 5a będzie prawnie dopuszczalne nadawanie przydziałów kryzysowych żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej (również z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej z jednoczesnym przeniesieniem do rezerwy), z tym, że ze skutkiem następującym po dniu tego zwolnienia, a zatem ze skutkiem dotyczącym żołnierzy rezerwy. Przepis miałby istotne znaczenie szczególnie w przypadku służby przygotowawczej, a także służb obowiązkowych w razie ich wprowadzenia, gdyż odbywają je w istocie osoby nieposiadające statusu żołnierza rezerwy. Istota zmiany sprowadza się do ograniczenia czasu przyjęcia żołnierza do NSR poprzez wprowadzenie możliwości zawarcia kontraktu i nadania przydziału kryzysowego jeszcze w jednostce wojskowej, najlepiej w tym samym dniu, przy udziale zarówno przedstawicieli dowódcy jednostki wojskowej, jak i wojskowego komenda uzupełnień.

W konsekwencji powyższego, nastąpi również zmiana w art. 59b ust. 8, która umożliwi doręczanie kart przydziału kryzysowego w czasie czynnej służby wojskowej, co ograniczy przypadki wzywania żołnierzy rezerwy do WKU w tym celu. Regulacja ta ma istotne znaczenie praktyczne, gdyż upraszcza procedurę wręczenia karty przydziału kryzysowego. Dotychczas karta taka była wręczana w trybie art. 52 nowelizowanej ustawy, a zatem w trybie wezwań wojskowego komendanta uzupełnień, także w odniesieniu do żołnierzy odbywających czynną służbę wojskową, co powodowało określone problemy organizacyjne (zwalnianie z pracy, dojazd, itp.). Obecna propozycja w tej materii zmierza do ustanowienia możliwości wręczenia karty przydziału kryzysowego w miejscu odbywania służby wojskowej i zapewni pełną zgodność regulacji wykonawczych z ustawą;

4) określenie przesłanek dokonywania zmiany przydziału kryzysowego (art. 59b ust. 9a i 9b oraz ust. 12 pkt 1):

W obecnej praktyce należy stosować instytucję zawarcia nowego kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR i nadanie nowego przydziału kryzysowego, zamiast dokonania jego zmiany. Brak stosownych wzorów zmian w kartach przydziału kryzysowego powoduje utrudnienia w stosowaniu w tych sprawach przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.), zwanego dalej „kpa”. Stąd nastąpi wprowadzenie przepisów uwzględniających konieczność dokonywania zmiany przydziału kryzysowego w przypadku wystąpienia okoliczności, które uzasadniają wyznaczenie żołnierza na inne stanowisko służbowe. Zaproponowany katalog przypadków zmiany przydziału kryzysowego będzie otwarty, ponieważ brak jest prawnej możliwości wskazania wszelkich przypadków wyczerpujących ten katalog.

Zmiana przydziału kryzysowego żołnierzowi rezerwy (poprzez dodanie w art. 59b ust. 9a) będzie możliwa, w szczególności, w razie wystąpienia celowości wyznaczenia na inne stanowisko służbowe:

- a) w ramach stanowisk określonych w kontrakcie,
- b) w związku z mianowaniem na wyższy stopień wojskowy,
- c) w innej jednostce wojskowej, w przypadku rozformowania jednostki wojskowej, w której posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy,
- d) w przypadku skreślenia w etacie jednostki wojskowej stanowiska służbowego, na które posiadał dotychczasowy przydział kryzysowy,
- e) w przypadku utraty lub niezyskania uprawnień lub kwalifikacji zawodowych wymaganych na dotychczasowym stanowisku służbowym, o ile występuje potrzeba

zmiany przydziału kryzysowego na stanowisko, na którym wymagane są inne uprawnienia lub kwalifikacje,

- f) w przypadku podwyższenia dotychczasowych lub nabycia nowych uprawnień lub kwalifikacji zawodowych wymaganych lub przydatnych na innym stanowisku,
- g) złożenia wniosku w tej sprawie przez żołnierza rezerwy.

Ponadto, w przepisach tych zostanie ustanowiona kompetencja dowódcy jednostki wojskowej do wyrażania zgody lub wnioskowania o taką zmianę. Jednocześnie zapewni się w regulacji, że w przypadku, jeżeli ze zmianą przydziału kryzysowego łączy się zmiana miejsca pełnienia służby wojskowej (jednostki wojskowej), wówczas wymagana będzie zgoda lub wniosek żołnierza na takie działanie (dodawany w art. 59b ust. 9b).

Natomiast propozycja zmiany w art. 59b ust. 12 pkt 1, stanowiącym upoważnienie ustawowe do wydania rozporządzenia w sprawie nadawania przydziałów kryzysowych, uwzględni kwestię trybu dokonywania zmiany w już nadanych przydziałach kryzysowych. Wprawdzie karta przydziału kryzysowego jest decyzją administracyjną i stosować można w tym zakresie przepisy kpa, jednak zważywszy na odrębność trybu postępowania w tych sprawach przez organy wojskowe, zasadnym jest uszczegółowienie tych kwestii w przepisach wykonawczych;

5) rozszerzenie przypadków unieważnienia przydziału kryzysowego (art. 59b ust. 10 pkt 12 i ust. 11 zdanie wprowadzające do wyliczenia oraz pkt 4 i 7):

Zakłada się wprowadzenie nowych przesłanek skutkujących obligatoryjnym lub fakultatywnym unieważnieniem przydziału kryzysowego. Obligatoryjne unieważnienie przydziału kryzysowego (dodanie w art. 59b w ust. 10 pkt 12) nastąpi w przypadku wystąpienia okoliczności, które uniemożliwiłyby zawarcie kontraktu, a wystąpiły już po jego zawarciu oraz po nadaniu przydziału kryzysowego, w sytuacjach:

- a) zmiany orzeczenia wojskowej pracowni psychologicznej w zakresie braku przeciwwskazań do pełnienia czynnej służby wojskowej,
- b) utraty przygotowania zawodowego oraz kwalifikacje i umiejętności przydatnych w służbie wojskowej (niezbędnych do wykonywania obowiązków służbowych na stanowisku służbowym np. uprawnienie do prowadzenia pojazdów),
- c) skazania za przestępstwo umyślne,
- d) niezaliczenia sprawdzianu z wychowania fizycznego zorganizowanego przez dowódcę jednostki wojskowej.

Istotną kwestię stanowi utrata odpowiednich uprawnień i kwalifikacji zawodowych do zajmowania stanowiska służbowego, w tym tych, które żołnierz rezerwy powinien warunkowo uzyskać w toku szkolenia, ale z różnych przyczyn ich nie uzyskał.

Dodanie nowych fakultatywnych przesłanek unieważnienia przydziału kryzysowego (zmiana w art. 59b ust. 11 zdanie wprowadzające do wyliczenia i pkt 4 oraz dodanie pkt 7) wynika z konieczności stworzenia dla dowódcy jednostki wojskowej pola manewru do podjęcia stosownej decyzji w przypadku, gdy uznaje zasadność unieważnienia takiego przydziału ze względu na negatywną ocenę żołnierza w służbie, a żaden z wymienionych w ustawie warunków unieważnienia przydziału kryzysowego nie zachodzi. Ponadto będzie możliwe unieważnienia przydziału w przypadku odmowy wyrażenia zgody przez żołnierza rezerwy na przeprowadzenie wobec niego postępowania sprawdzającego.

W związku z powyższym, do unieważnienia przydziału kryzysowego przez wojskowego komendanta uzupełnień, w przypadku wystąpienia fakultatywnych przesłanek tego unieważnienia, wymagana będzie zgoda lub wniosek dowódcy jednostki wojskowej;

6) zniesienie ograniczenia górnej granicy 15 lat możliwości pozostawania na przydziale kryzysowym (art. 59b ust. 4):

Dotychczasowa granica 15 lat łącznego przebywania na przydziale kryzysowym nie jest w pełni racjonalna, gdyż wpływa destrukcyjnie na żołnierza NSR w kontekście kształtowania i planowania przez niego ścieżki rozwoju zawodowego. Z punktu widzenia SZ RP nie jest korzystnym zjawisko, gdy podnoszący kwalifikacje i umiejętności zawodowe żołnierz NSR doznaje ograniczeń czasowych w tym zakresie. Bez perspektywy pełnego rozwoju i stabilności służby żołnierz taki nie będzie z reguły w pełni angażować się w tejże służbie i osiągać coraz lepszych wyników. Jedynym prawnym limitem przebywania na przydziale kryzysowym powinna być ogólna granica wieku podlegania obowiązkowi służby wojskowej, odpowiednio do posiadanego stopnia wojskowego oraz czas przebywania na danym przydziale kryzysowym. W przypadku braku ponownego nadania przydziału kryzysowego wygasa on z mocy prawa. Wygaśnięcie danego przydziału kryzysowego nie powinno wyłączać jednak możliwości zawarcia nowego kontraktu i nadania nowego przydziału, nawet po upływie 15 lat jego trwania;

7) dostosowanie do potrzeb kwestii kierowania osób do wojskowych pracowni psychologicznych, w tym w celu zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR (art. 44a ust. 1, ust. 7a i ust. 12 pkt 1):

Nastąpi uregulowanie możliwości kierowania do wojskowej pracowni psychologicznej również żołnierzy rezerwy na potrzeby zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, a także stworzenie podstaw prawnych kierowania żołnierzy w czynnej służbie wojskowej przez dowódców jednostek wojskowych. Ponadto nastąpi takie uszczegółowienie regulacji, aby wyraźnie z niej wynikało, iż badania psychologiczne są niezbędne w zakresie określenia braku przeciwwskazań do odbywania służby wojskowej tylko na wymagających szczególnych predyspozycji stanowiskach, funkcjach wojskowych lub w rodzajach oraz wyspecjalizowanych służbach SZ RP, a nie jak obecnie do pełnienia służby w ogóle, w tym w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny;

8) umożliwienie kobietom ochotniczkom wykonywanie obowiązków w ramach NSR, w przypadku sprawowania przez nie opieki oraz zawieszanie im przydziału kryzysowego na czas ciąży i podczas urlopu macierzyńskiego (art. 58 ust. 3 i 3a oraz art. 59b ust. 4):

Propozycja zmian w art. 58 ust. 3 i 3a służy zrównaniu, w zakresie pełnienia służby wojskowej, sytuacji dotyczącej kobiet i mężczyzn. W związku z tym zakłada się umożliwienie kobietom ochotniczkom wykonywanie obowiązków w ramach NSR, w przypadku sprawowania przez nie opieki nad uprawnionymi osobami (członkami rodziny). Ponadto w czasie ciąży i w okresie urlopu macierzyńskiego nastąpiłoby zawieszenie przydziału kryzysowego. Rozwiązanie to pozwoli na przyjęcie po tym okresie żołnierza rezerwy – kobietę na dotychczasowy przydział kryzysowy, bez potrzeby ponownego uruchamiania całej procedury, dotyczącej zawarcia nowego kontraktu. Jednocześnie w okresie tego zawieszenia byłoby możliwe czasowe obsadzenie stanowiska służbowego inną osobą.

W konsekwencji wprowadzenia powyższych regulacji zostanie dokonana również zmiana w art. 59b ust. 4 w zakresie dotyczącym minimalnego okresu trwania

jednorazowego przydziału kryzysowego (wprowadzenie instytucji kontraktu na czas zawieszenia);

9) modyfikacja systemu powoływania żołnierzy rezerwy na przydziałach kryzysowych do czynnej służby wojskowej (art. 60 ust. 7a i ust. 8b, art. 99a ust. 4 pkt 7a oraz art. 200 ust. 4):

Zakłada się wprowadzenie regulacji uwzględniającej szczególnie rodzaj zobowiązań podjętych ochotniczo przez żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, w tym w zakresie możliwości pełnienia służby wojskowej w trybie natychmiastowego stawiennictwa. Przepis art. 60 wyraźnie wskazuje przesłanki zarządzania takiego trybu i sposób jego przeprowadzenia. Uważa się jednak, że istniejący system powołania do służby wojskowej w przypadku szczególnej grupy, którą są żołnierze NSR, może nie w pełni i zgodnie z wcześniejszymi oczekiwaniami sprawdzić się w sytuacjach nagłej potrzeby ich użycia do wzmocnienia jednostek wojskowych i z tego względu wymaga szczególnych rozwiązań prawnych. U podłoża nowych rozwiązań leżą obecne regulacje dotyczące wojskowego obowiązku meldunkowego żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, zawarte w art. 53 ust. 3b, a stanowiące o obowiązku ustalenia z dowódcą jednostki wojskowej sposobu zawiadamiania żołnierzy rezerwy o sprawach związanych z tym przydziałem. Szczegółowy sposób powiadamiania o stawieniu się do służby ustali dowódca jednostki wojskowej. Natomiast WKU wręczy żołnierzom, odpowiednio wcześniej, kartę powołania.

W związku z powyższym, zakłada się stworzenie możliwości doręczania żołnierzom rezerwy, posiadającym nadane przydziały kryzysowe, na potrzeby ich powoływania w trybie natychmiastowego stawiennictwa do czynnej służby wojskowej, kart powołania bez określonego w nich terminu stawienia się do tej służby, ze wskazaniem określenia tego terminu w drodze odrębnego zawiadomienia. Jednocześnie nastąpi zapewnienie wymogu zamieszczenia w treści kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR zobowiązania żołnierza rezerwy o konieczności jego natychmiastowego stawienia się do czynnej służby wojskowej w przypadku otrzymania takiego zawiadomienia.

Mając na uwadze szczególnie charakter alarmowego powołania i służby wojskowej pełnionej w trybie natychmiastowego stawiennictwa, zostanie zapewniony „odgórny” system uruchamiania trybu takiego powołania. Do uruchamiania trybu alarmowego zostanie upoważniony Szef Sztabu Generalnego WP, zważywszy, że w dotychczasowych regulacjach prawnych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych jest on również takim podmiotem, jako organ konstytucyjny i zarazem odpowiedzialny za dowodzenie, szkolenie i gotowość SZ RP w okresie pokoju.

Nowe przepisy dotyczyłyby zarządzenia powołania do służb pełnionych w trybie natychmiastowego stawiennictwa w okresie pokoju, a zatem ćwiczeń wojskowych i okresowej służby wojskowej. Natomiast w przypadku czynnej służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny taka regulacja jest zbędna, z uwagi na automatyzm prawny jej uruchomienia w razie ogłoszenia mobilizacji (akt prawny) lub wybuchu wojny (przesłanka faktyczna).

Zmiana w art. 200 ust. 4 również zmierza do stworzenia możliwości powoływania w trybie natychmiastowego stawiennictwa żołnierzy rezerwy posiadających przydziały kryzysowe w drodze akcji kurierskiej, ale przy wykorzystaniu obecnego systemu doręczania kart powołania w trybie alarmowym.

Modyfikacja systemu powoływania żołnierzy NSR do czynnej służby wojskowej w trybie alarmowym stanowi zarazem konsekwencję propozycji przyznania tym

żołnierzom należności pieniężnej z tytułu utrzymywania zdolności do wykonywania obowiązków w ramach NSR (nowelizacja ustawy o uposażeniach żołnierzy niezawodowych), które są ze sobą ściśle powiązane;

10) umocowanie dowódcy jednostki wojskowej w zakresie prowadzenia zwykłych postępowań dotyczących wydania stosownego poświadczenia bezpieczeństwa żołnierzom rezerwy wykonującym obowiązki w ramach NSR (art. 64 ust. 5):

Projektowana zmiana stanowi konsekwencję przyjęcia zasady, iż ogół czynności w stosunku do żołnierza w czynnej służbie wojskowej podejmuje właściwy dowódca jednostki wojskowej. W przedmiotowym przepisie zwykle postępowanie sprawdzające w odniesieniu nie tylko do żołnierza rezerwy, ale także do żołnierza w czynnej służbie wojskowej powierzone jest obecnie wojskowemu komendantowi uzupełnień. W związku z tym, zakłada się, że podmiotem właściwym do podejmowania takiego postępowania w stosunku do żołnierza w czynnej służbie wojskowej będzie dowódca jednostki wojskowej, działający poprzez podległego pełnomocnika ochrony, co przyspieszy i uprości procedurę w tej materii.

Jednocześnie dowódca jednostki wojskowej zostanie uprawniony do wnioskowania o przeprowadzenie poszerzonego postępowania sprawdzającego wobec żołnierzy w czynnej służbie wojskowej (posiadających nadane przydziały kryzysowe lub mobilizacyjne oraz w związku z procedurą zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR lub nadania stosownego przydziału) przez Służbę Kontrwywiadu Wojskowego;

11) rozszerzenie zakazu brania udziału w umundurowaniu oraz odznakach i oznakach wojskowych w zgromadzeniach o charakterze politycznym również na żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe (art. 65 ust. 3 i 4):

Proponowana w art. 65 ust. 3 regulacja uwzględnia uprawnienie żołnierzy NSR do występowania w uroczystościach publicznych w umundurowaniu wojskowym (art. 132d ust. 1 pkt 7 lit. b). W związku z zasadą zakazu występowania w takim umundurowaniu, dotyczącą żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, w przypadku ich udziału w zgromadzeniach o charakterze politycznym, zasada ta będzie również obejmować żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe.

Natomiast zmiana w art. 65 ust. 4 respektuje zasadę apolityczności SZ RP. Dotychczasowy przepis stanowił wyjątek od ogólnego zakazu udziału żołnierzy w umundurowaniu w zgromadzeniach o charakterze politycznym w przypadku ich udziału w kampanii wyborczej. Zakłada się, że w takich przypadkach żołnierze również nie będą mogli występować w mundurach. Konsekwentnie zakaz ten zostanie rozciągnięty na żołnierzy NSR;

12) ustawowe umocowanie instytucji opiniowania służbowego żołnierzy rezerwy wykonujących obowiązki w ramach NSR (art. 101d i art. 108 ust. 5c):

Dodanie przepisu art. 101d wynika z konieczności ustawowego umocowania instytucji opiniowania służbowego, co w konsekwencji będzie się przekładać w przypadku żołnierzy NSR na wprowadzenie fakultatywnej możliwości unieważnienia ich przydziału kryzysowego. Obecnie opiniowanie służbowe żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe jest regulowane w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 106. W przypadku żołnierzy rezerwy, posiadających przydziały kryzysowe, brak jest jednak prawnej możliwości ich opiniowania poza służbą wojskową, w tym również na potrzeby przyznania im nagrody pieniężnej lub innego wyróżnienia.

Podobne uzasadnienie dotyczy potrzeby dodania ust. 5c w art. 108, co wynika z konieczności zapewnienia ustawowego umocowania instytucji opiniowania służbowego podczas pełnienia okresowej służby wojskowej. Będzie się to przekładać, w przypadku żołnierzy NSR, na wprowadzenie fakultatywnej możliwości unieważnienia ich przydziału kryzysowego, a w konsekwencji na zwolnienie z okresowej służby wojskowej przed ustalonym czasem jej trwania. Obecnie opiniowanie służbowe żołnierzy okresowej służby wojskowej jest regulowane w przepisach wykonawczych wydanych na podstawie art. 108 ust. 13.

2. W zakresie szkolenia żołnierzy rezerwy NSR i pełnienia przez nich służby wojskowej:

1) wprowadzenie możliwości zobowiązania żołnierza NSR do odbycia jednorazowo ćwiczeń wojskowych długotrwałych (art. 101 ust. 2 pkt 3 i ust. 2a):

W projektowanym przepisie art. 101 ust. 2 pkt 3 proponuje się wprowadzenie możliwości zobowiązania żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe do odbycia jeden raz, w okresie łącznego pozostawania na przydziałach kryzysowych, ćwiczeń wojskowych długotrwałych. Jest to zasadne ze względu na zachowanie wymogów szkoleniowych, zakładających doskonalenie żołnierza rezerwy w zakresie wymaganych od niego kwalifikacji i umiejętności na zajmowanym przez niego stanowisku służbowym. Przepis ten pozwoli na przeprowadzenie szkolenia kursowego lub specjalistycznego, w przypadku najbardziej wartościowych żołnierzy rezerwy, głównie na potrzeby ich mianowania do wyższego korpusu.

Wprowadzenie możliwości zobowiązania żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe do odbycia dodatkowo ćwiczeń wojskowych długotrwałych powinno uwzględniać również fakt, iż żołnierz ten, w okresie przebywania na przydziale kryzysowym, znajduje się wprawdzie w dyspozycji do pełnienia czynnej służby wojskowej, jednak przede wszystkim związany jest ze środowiskiem cywilnym, w którym pracuje, mieszka, posiada rodzinę itd. W związku z tym, w dodawanym w art. 101 ust. 2a zawarto również regulację, zgodnie z którą żołnierz rezerwy będzie posiadał z odpowiednim wyprzedzeniem wiedzę o takiej możliwości. Przewidziano bowiem, iż wojskowy komendant uzupełnień lub dowódca jednostki wojskowej będzie informował żołnierza rezerwy posiadającego nadany przydział kryzysowy o możliwości takiego zobowiązania co najmniej przed rozpoczęciem kolejnego cyklu szkoleniowego, jednak nie później niż na sześć miesięcy przed przewidywanym terminem powołania na te ćwiczenia;

2) umożliwienie ochotniczego odbywania ćwiczeń wojskowych jednodniowych przez żołnierzy NSR (art. 101 ust. 2 pkt 5):

Dodanie tej regulacji wynika nie tylko z celów szkoleniowych, ale przede wszystkim reprezentacyjnych, takich jak udział w uroczystościach wojskowych. Optymalnym sposobem realizacji takich potrzeb, a także zapewnienia możliwości częstszego kontaktu z jednostką wojskową i zgrywania z kadrą zawodową również w czasie uroczystości reprezentacyjnych, jest właśnie umożliwienie żołnierzowi rezerwy dobrowolnego odbywania jednodniowych ćwiczeń wojskowych, w przypadku gdy limit ćwiczeń wojskowych rotacyjnych w danym roku już został wyczerpany. Jednoczesne zastrzeżenie możliwości odbywania tych ćwiczeń tylko w dniach wolnych od pracy uwzględnia zachowanie interesu pracodawców, ponieważ nie obciąża to ich pracowników w okresie świadczenia pracy;

3) umożliwienie odbywania ćwiczeń wojskowych w uczelniach i szkołach wojskowych oraz ośrodkach szkolenia (art. 101b ust. 1):

Zakłada się wprowadzenie możliwości odbywania ćwiczeń wojskowych również poza jednostkami wojskowymi i związkami organizacyjnymi SZ RP. Rozszerzenie tej możliwości dla potrzeb szkoleniowych jest bardzo istotne, ponieważ pozwala wykorzystać w tym celu bazę szkoleniową uczelni wojskowych, szkół podoficerskich oraz ośrodków szkolenia i poprawi jakość szkolenia specjalistycznego, do których typowe jednostki wojskowe operacyjne nie są w pełni przygotowane, a zapewnienie szkolenia specjalistycznego nie jest zasadniczym przeznaczeniem tych jednostek. Wprawdzie uczelnie wojskowe, szkoły podoficerskie oraz ośrodki szkolenia mają charakter jednostek wojskowych, jednakże proponowana regulacja pozwoli na powołanie żołnierzy rezerwy (przede wszystkim chodzi tu o żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, ponieważ to ta grupa żołnierzy może odbywać obecnie ćwiczenia wojskowe w ramach NSR) bezpośrednio do tych instytucji szkolnych, z pominięciem obowiązku stawienia się do jednostki wojskowej, do której żołnierz rezerwy posiada nadany przydział kryzysowy. Skróci to zatem czas przyjęcia żołnierza rezerwy w jednostce wojskowej i skierowania na szkolenie, a jednocześnie umożliwi jego wykorzystanie na potrzeby szkoleniowe. Biorąc pod uwagę stosunkowo krótki czas trwania ćwiczeń wojskowych rotacyjnych, w tym możliwość ich odbywania w kilku okresach, rozwiązanie to zracjonalizuje efektywny czas przeznaczony na szkolenie, zwłaszcza w przypadku szkolenia żołnierzy rezerwy w uczelni, szkole lub ośrodku szkolenia w ramach pododdziałów. Podkreślić należy, że takie rozwiązanie funkcjonuje w przypadku służby przygotowawczej (art. 98b ust. 3) i w wyniku dwuletniej obserwacji tego nowego systemu szkolenia okazuje się przedsięwzięciem właściwym i odpowiednim do przeniesienia go również na żołnierzy rezerwy;

4) dostosowanie do potrzeb regulacji dotyczących okresowej służby wojskowej i urealnienie możliwości jej pełnienia poza granicami państwa (art. 108 ust. 2, 3, 5a, 5b i 5c):

Propozycja nowego brzmienia przepisu art. 108 ust. 2 uwzględni możliwość pełnienia okresowej służby wojskowej również w ramach związków organizacyjnych Sił Zbrojnych RP (np. korpus, dywizja lub brygada). Przepisy zostaną dostosowane też do sytuacji pełnienia tej służby poza granicami państwa, do której może nastąpić wyznaczenie żołnierza lub skierowanie na stanowiska służbowe lub funkcje niekoniecznie określone w etacie konkretnej jednostki wojskowej lub związku organizacyjnego w kraju. Wyznaczenie do służby poza granicami państwa oznacza bowiem często możliwość jej pełnienia w polskich przedstawicielstwach wojskowych przy organizacjach międzynarodowych lub przy międzynarodowych strukturach wojskowych, bezpośrednio w strukturach organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych strukturach wojskowych, w polskich placówkach zagranicznych, czy nawet przy siłach zbrojnych albo przy innych strukturach obronnych państw obcych. Natomiast skierowanie do służby poza granicami państwa następuje nie tylko w ramach jednostek wojskowych, określonych w ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117, z późn. zm.), ale również w charakterze obserwatorów wojskowych czy w kwaterach, dowództwach i sztabach misji organizacji międzynarodowych lub sił międzynarodowych. W związku z tym, proponowane regulacje dostosowują do realnych potrzeb i możliwości pełnienie okresowej służby wojskowej oraz zrównują w tym zakresie status żołnierzy NSR z żołnierzami zawodowymi. Ponadto zdarzyć się może, iż zapewnienie potrzeb w tym zakresie, z braku stosownych zasobów wśród kadry zawodowej, byłoby trudne do spełnienia, stąd możliwość wsparcia w uzupełnieniu określonych stanowisk wojskowych poza granicami państwa przez żołnierzy rezerwy.

Propozycje dodania w art. 108 ust. 5a i 5b również uwzględniają możliwość pełnienia okresowej służby wojskowej przez żołnierzy rezerwy poza granicami państwa, z tym że wprowadzają rozróżnienie dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe oraz żołnierzy rezerwy nieposiadających takich przydziałów (spoza NSR). W przypadku żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe uwzględnia się dotychczasowe regulacje w tym obszarze, w tym zgodę na pełnienie służby poza granicami państwa wyrażoną przez nich w zawartym kontrakcie na wykonywanie obowiązków w ramach NSR. Z tego względu, wobec tych żołnierzy, pełniących służbę poza granicami państwa, która w rzeczy samej może być pełniona poza stanowiskiem służbowym określonym w przydziale kryzysowym, wprowadza się instytucję ciągłości dotychczasowego przydziału kryzysowego. Natomiast w przypadku pozostałych żołnierzy rezerwy, normując możliwość pełnienia przez nich okresowej służby wojskowej, zapewnia się wymóg uzyskania ich zgody na wyznaczenie do służby poza granicami państwa, a także – stosownie do treści art. 8 ustawy o zasadach użycia lub pobytu SZ RP poza granicami państwa – również wymóg taki wprowadza się w przypadku skierowania do tej służby, rozszerzając go jednak o możliwość złożenia wniosku w tej sprawie przez żołnierza rezerwy;

5) wydłużenie możliwego czasu trwania okresowej służby wojskowej za zgodą żołnierza rezerwy (art. 108 ust. 7):

Propozycja noweli w art. 108 ust. 7, w zakresie zmiany możliwego czasu trwania okresowej służby wojskowej, uwzględnia dobrowolny charakter wyrażenia zgody przez żołnierza rezerwy na taką zmianę, a jednocześnie zapewnia realność stosowania tego przepisu, dostosowując go do potrzeb SZ RP. Z tego względu możliwa górna granica wydłużenia czasu trwania okresowej służby wojskowej uległaby przesunięciu o kolejne 12 miesięcy (obecnie czas trwania okresowej służby wojskowej w okresie posiadania przez żołnierza rezerwy przydziału kryzysowego nie może przekraczać łącznie 24 miesięcy i może zostać wydłużony przez dowódcę jednostki wojskowej, za zgodą żołnierza rezerwy, do 36 miesięcy). Pozwoli to na wykorzystanie żołnierza rezerwy w dłuższej perspektywie, a ponadto umożliwi mu pełnienie służby poza granicami państwa, w ramach wyznaczenia na konkretne stanowiska, na których służba trwa z reguły trzy lata, a do czego wymagany jest również dodatkowy czas na przygotowanie do tej służby i aklimatyzację po powrocie z zagranicy. W tym celu, aby zoptymalizować przebieg służby, wprowadza się możliwość ustalenia czasu jej trwania jeszcze przed powołaniem do niej w ramach postępowania administracyjnego, prowadzonego w tej sprawie przez wojskowego komendanta uzupełnień;

6) ustawowe zapewnienie możliwości pełnienia okresowej służby wojskowej przez żołnierzy rezerwy nieposiadających nadanych przydziałów kryzysowych (art. 108 ust. 6, 9 i 10):

Okresowa służba wojskowa może być pełniona przez każdego żołnierza rezerwy spełniającego określone wymogi, a nie tylko przez żołnierza rezerwy posiadającego nadany przydział kryzysowy. Stąd zmiana w tym zakresie w art. 108 ust. 6. Podobne uzasadnienie dotyczy zmian w jego ust. 9 i 10;

3. W zakresie pełnienia służby przygotowawczej:

1) ograniczenie możliwości obligatoryjnego zwolnienia ze służby przygotowawczej przed upływem czasu jej trwania (art. 98e):

Dotychczasowy przepis stanowił o obligatoryjnym zwolnieniu żołnierza ze służby przygotowawczej w przypadku złożenia przez niego wniosku w tej sprawie. Praktyka pokazuje jednak, że około 17% żołnierzy zwalnia się ze służby przed terminem, powodując sytuację, iż poniesione nakłady na szkolenie tych żołnierzy i świadczenia

związane ze służbą są niewspółmierne do osiąganych korzyści w przypadku tych osób. Zasadnym stało się więc przypisanie odpowiedniej roli dowódcy jednostki wojskowej (komendantowi ośrodka szkolenia lub szkoły wojskowej) w tym obszarze, poprzez stworzenie możliwości rozpatrzenia wniosku oraz podjęcia stosownej decyzji, uwzględniającej uzasadnioną sytuację żołnierza. Z tego względu, zwolnienie żołnierza ze służby będzie miało charakter fakultatywny i następowało na złożony drogą służbową wniosek uzasadniony szczególnie ważnymi względami osobistymi lub rodzinnymi.

Dodatkowe ograniczenie liczby zwolnień na wniosek stanowiąc będą regulacje dotyczące uposażeń i odpraw zawarte w nowelizowanej ustawie o uposażeniach żołnierzy niezawodowych (procedowanej równolegle);

2) umożliwienie prowadzenia, w ramach programu kształcenia służby przygotowawczej, szkolenia w jednostkach wojskowych, również na potrzeby podoficerów i oficerów (art. 98b ust. 4):

Zakłada się umożliwienie prowadzenia szkolenia żołnierzy służby przygotowawczej w jednostkach wojskowych, niezależnie od korpusu, na potrzeby którego są oni kształceni. Z tego względu, możliwe stanie się odbycie praktyk przez tych żołnierzy w jednostce wojskowej, co będzie miało znaczenie zwłaszcza w przypadku podchorążych (obecnie rozwiązanie to dotyczy tylko elewów kształconych na potrzeby korpusu szeregowych).

Podkreślenia wymaga przy tym, że proponowana regulacja nie znosi i nie narusza obecnego sposobu kształcenia żołnierzy w ramach służby przygotowawczej (rozpoczęcie służby zawsze następuje w określonej szkole wojskowej);

3) wprowadzenie możliwości krótszego czasu służby przygotowawczej dla osób, które poza wojskiem nabyły niezbędne wyszkolenie wojskowe (art. 98d ust. 3):

Obecnie obowiązujący czas trwania służby przygotowawczej w przypadku absolwentów szkół realizujących programy innowacyjne lub eksperymentalne przysposobienia obronnego albo edukacji dla bezpieczeństwa oraz członków organizacji pozarządowych, którzy odbyli w tych szkołach lub organizacjach pozarządowych szkolenie – odpowiadające w określonym zakresie programowi kształcenia realizowanemu w ramach służby przygotowawczej, będzie mógł być skracany stosownie do jego regulaminu.

Potrzeba powyższej zmiany wynika z przyczyn pragmatycznych. W przypadku obu wskazanych grup realizujących w części program kształcenia służby przygotowawczej w szkołach (klasach) o profilu wojskowym lub organizacjach pozarządowych o charakterze proobronnym nie jest konieczne prowadzenie pełnego cyklu takiego kształcenia. Jednak dla sformalizowania zasad prowadzenia tego szkolenia i w celu zapewnienia odpowiedniej jego jakości, przedstawiciele tych szkół i organizacji powinni uprzednio zawrzeć stosowne porozumienie z komendantem szkoły wojskowej lub ośrodka szkolenia, realizującego kształcenie w ramach służby przygotowawczej.

Powyższe propozycje wychodzą zarazem naprzeciw postulatom zgłaszanym w tej sprawie przez dyrektorów szkół o profilu wojskowym oraz organizacje proobronne.

4. W zakresie systemu motywacyjnego, świadczeń socjalnych i zachęt do służby (w tym w celu ograniczenia liczby rezygnacji z przydziału kryzysowego) oraz podnoszenia kwalifikacji przez żołnierzy NSR:

1) w zakresie umożliwienia nabywania przez żołnierzy rezerwy kwalifikacji na cywilnym rynku pracy przydatnych w wojsku:

a) uprawnienie szefów WSzW do organizowania, na potrzeby nabycia takich kwalifikacji, szkoleń (kursów) dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe (art. 14 ust. 3 pkt 5d):

Proponowane rozwiązanie dotyczy umożliwienia szefom WSzW realizacji ich ustawowych zadań w zakresie organizacji szkoleń poza wojskiem. Szczegółowe regulacje w tym zakresie zawarto w przepisach materialnych art. 132a, 132b i 132c, natomiast projektowany przepis ma charakter kompetencyjny. Proponowane rozwiązanie zmierza do skorelowania szkolenia żołnierzy rezerwy w ten sposób, aby mogli spełniać wymogi w zakresie uprawnień i kwalifikacji, zarówno w trakcie wykonywania obowiązków w ramach NSR, jak też w środowisku cywilnym, jako pracownicy u przedsiębiorców na określonym terenie.

Ponadto Szef WSzW jest organem właściwym do koordynacji przedsięwzięć prowadzonych w ramach pomocy w zakresie aktywizacji zawodowej żołnierzy i osób zwolnionych z czynnej służby wojskowej oraz członków ich rodzin (rekonwersji). W związku z tym, przy organizacji szkoleń dla żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe, w zakresie nabywania przez nich kwalifikacji przydatnych w wojsku, organ ten może organizować szkolenia na cywilnym rynku pracy, jak również wykorzystać w tym celu istniejący resortowy system rekonwersji, w tym ośrodki aktywizacji zawodowej, określone w przepisach rozporządzenia Ministra Obrony Narodowej z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie pomocy w zakresie doradztwa zawodowego, przekwalifikowania, pośrednictwa pracy i odbywania praktyk zawodowych (Dz. U. Nr 134, poz. 784), wydanym na podstawie art. 120 ust. 7 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.). Wykorzystanie resortowej bazy szkolenia nie wymaga jednak regulacji ustawowych, ponieważ może się odbywać poprzez ustalenia wewnętrzne,

b) stworzenie możliwości uzyskiwania przez żołnierzy rezerwy na potrzeby wykonywania obowiązków w ramach NSR kwalifikacji przydatnych w wojsku (art. 132a ust. 4 i 5, art. 132b ust. 7-9 oraz art. 132c):

Istotne znaczenie dla pozyskiwania kandydatów do wykonywania obowiązków w ramach NSR, podnoszenia ich kwalifikacji oraz związania ich w dłuższej perspektywie z jednostką wojskową, miałyby – związane również z rozszerzeniem kompetencji szefa WSzW w zakresie organizowania szkoleń dla żołnierzy rezerwy – propozycje zmian dotyczące możliwości nabywania przez żołnierzy rezerwy, poza służbą wojskową, kwalifikacji przydatnych w wojsku. Obecnie stosowne regulacje prawne już istnieją, ale dotyczą one żołnierzy zasadniczej służby wojskowej i z uwagi na „zawieszenie” obowiązku odbywania tej służby, nie mogą być wykorzystywane. Regulacje te były jednak sprawdzone w praktyce i z powodzeniem stosowane. Z tego względu po dokonaniu niezbędnej modyfikacji można je rozszerzyć również na żołnierzy rezerwy.

Proponuje się zatem stworzyć dla żołnierzy rezerwy, zamierzających podjąć obowiązki w ramach NSR, zachęty do uzyskiwania kwalifikacji przydatnych w wojsku i zawarcia kontraktu. Wykaz kwalifikacji przydatnych w wojsku określałoby, stosownie do potrzeb, rozporządzenie wydane na podstawie art. 132c.

W wyniku zawartej umowy z wojskowym komendantem uzupełnień, nabycie tych kwalifikacji, po okresie minimum 3 lat wykonywania obowiązków w NSR, żołnierz otrzymywałby rekompensatę finansową w postaci zwrotu kosztów nabycia tych kwalifikacji. Wcześniejsza wypłata należności byłaby możliwa, o ile żołnierz rezerwy zobowiąże się do jej zwrotu w razie unieważnienia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem

ustalonego okresu wykonywania obowiązków w ramach NSR, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby oraz powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby kandydackiej.

Odpowiednie regulacje umożliwiłyby również kierowanie żołnierzy, którzy zawarli kontrakt i zobowiązali się w nim do posiadania przydziału kryzysowego nieprzerwanie przez okres nie krótszy niż 3 lata, do odbycia szkolenia (kursu) w celu uzyskania kwalifikacji przydatnych w wojsku. Skierowanie następowaloby na wniosek dowódcy jednostki wojskowej i za zgodą żołnierza, a jeżeli żołnierz rezerwy byłby pracownikiem, skierowanie to mogłoby zostać uzależnione od uprzedniej opinii pracodawcy. W przypadku nieukończenia szkolenia (kursu) lub nieuzyskania kwalifikacji przydatnych w wojsku z innych przyczyn przez żołnierza rezerwy, a także w razie unieważnienia przydziału kryzysowego z przyczyn niezależnych od organów wojskowych przed upływem ustalonego okresu, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby, a także powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby kandydackiej, żołnierz ten ponosiłby koszty związane ze skierowaniem na szkolenie (kurs).

Nastąpi zarazem dostosowanie do zmian treści upoważnienia ustawowego zawartego w art. 132c do wydania rozporządzenia wykonawczego w tej sprawie, co wraz ze zmianami o charakterze podmiotowym w art. 132a i art. 132b spowoduje zarazem konieczność wydania nowego rozporządzenia;

2) wprowadzenie faktycznej możliwości udzielania pomocy żołnierzom NSR na podnoszenie przez nich w trybie indywidualnym kwalifikacji i wyszkolenia na cywilnym rynku pracy (art. 132d ust. 1 pkt 6):

W trakcie tworzenia przepisów prawnych dotyczących nadawania żołnierzom rezerwy przydziałów kryzysowych sformułowano szereg uprawnień, określonych w przepisie art. 132d, które są im przynależne, niezależnie od tych, które posiadają z tytułu odbywania ćwiczeń wojskowych lub pełnienia okresowej służby wojskowej.

Jednym z takich uprawnień jest możliwość dofinansowania na podstawie obowiązującego art. 132d ust. 1 pkt 6, kosztów studiów lub nauki albo stażu, kursu lub specjalizacji, w wymiarze proporcjonalnym do deklarowanego okresu pozostawiania na przydziale kryzysowym. Finansowanie to odbywa się na podstawie przepisów ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych. Problem w tej kwestii polega jednak na tym, iż finansowanie wymienionych form nauki jest możliwe tylko wtedy, gdy ich koszt przekracza sześciokrotność najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego, co w chwili obecnej oznacza kwotę ok. 15 tysięcy złotych. Tymczasem przewidywać należy, iż kwota takiego dofinansowania w przypadku żołnierzy NSR byłaby z reguły znacznie niższa, co w istocie uniemożliwia realizację planowanych uprawnień w tej materii. Proponuje się zatem, aby omawianego dofinansowania różnych form uzyskiwania kwalifikacji dla żołnierzy NSR nie opierać na wskazanym wyżej minimalnym kryterium finansowym, przyjętym dla żołnierzy zawodowych lecz rozszerzyć je również na niższy poziom refundacji (poniżej sześciokrotnego uposażenia szeregowego zawodowego) i zmienić zasady przyznawania pomocy, określone obecnie w art. 54 ustawy o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, na zasady określone w jej art. 52, które obejmują:

a) pobieranie nauki nie kolidujące z wykonywaniem zadań służbowych,

- b) pisemne poinformowanie dowódcy jednostki wojskowej o tym fakcie,
- c) możliwość udzielenia pomocy wyłącznie w przypadkach, gdy poziom i kierunek nauki są zbieżne z wymaganiami kwalifikacyjnymi na zajmowanym lub na planowanym do wyznaczenia stanowisku służbowym,
- d) zawarcie z dowódcą jednostki wojskowej umowy w tej sprawie, w której określa się m.in. rodzaj pomocy, a w szczególności pokrycie czesnego za naukę, zwrot należności z tytułu kosztów przejazdu na obszarze kraju oraz warunki zwrotu kosztów tej pomocy w przypadku przerwania nauki lub zwolnienia ze służby wojskowej.

Jednocześnie w projektowanej regulacji zastrzeżone zostaną przypadki zwrotu kosztów udzielonej pomocy, obejmujące przerwanie nauki lub wygaśnięcie, z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby albo powołania do zawodowej służby wojskowej lub przyjęcia do służby wojskowej w charakterze kandydata na żołnierza zawodowego, kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, w tym w razie niezawarcia kolejnego kontraktu, przed upływem zadeklarowanego w umowie, dotyczącej tej pomocy, okresu wykonywania tych obowiązków, nie dłuższym niż 3 lata od zakończenia nauki;

3) zniesienie wymogu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego żołnierzy NSR z tytułu prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej w okresie odbywania czynnej służby wojskowej (art. 132d ust. 1 pkt 6a):

Katalog uprawnień określony w art. 132d nie jest pełny. Nie uwzględnia on bowiem żołnierzy rezerwy prowadzących jednoosobowo działalność gospodarczą. Z tego względu, w ust. 1 proponuje się dodanie pkt 6a, co byłoby konsekwencją uznania, iż skoro w trakcie odbywania czynnej służby wojskowej żołnierz rezerwy nie prowadzi działalności gospodarczej, to nie jest zasadnym uiszczanie składek ubezpieczeniowych z tego tytułu w tym okresie. W związku z tym, proponuje się, aby na jego wniosek było możliwe zwolnienie go z obowiązku ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego za okres odbywania czynnej służby wojskowej, wynikającego z prowadzenia tej działalności. Podkreślić należy, że postulaty w tym obszarze zgłaszane były przez środowisko pracodawców;

4) dostosowanie sposobu określania wysokości świadczenia pieniężnego, rekompensującego utracone zarobki w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych do zasad stosowanych przy naliczaniu wynagrodzeń przez pracodawców (art. 119a ust. 2-4 i 7a oraz art. 134a ust. 3):

Obecnie świadczenie pieniężne za każdy dzień ćwiczeń wojskowych określone w art. 119a, stanowi kwota 1/30 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu, pomnożona przez liczbę dni odbytych ćwiczeń wojskowych, przy czym kwota dziennego świadczenia pieniężnego nie może być wyższa od 1/30 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw.

Na gruncie cywilnych regulacji analogiczne świadczenie oblicza się w ten sposób, iż miesięczną stawkę wynagrodzenia dzieli się przez liczbę godzin przypadających do przepracowania w danym miesiącu i otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę godzin nieobecności pracownika. Tak obliczoną kwotę odejmuje się od wynagrodzenia przysługującego za cały miesiąc. Stosując taką „cywilną” metodykę liczenia, okaże się, że żołnierz NSR odbywający ćwiczenia wojskowe będzie miał pomniejszoną pensję, bowiem w miesiącu przypadają średnio 22 dni robocze. Podobne rozwiązanie zostało zastosowane przy wyliczeniu współczynnika ekwiwalentu za urlop żołnierzy

zawodowych oraz w § 19 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 8 stycznia 1997 r. w sprawie szczegółowych zasad udzielania urlopu wypoczynkowego, ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu oraz ekwiwalentu pieniężnego za urlop (Dz. U. Nr 2, poz. 14, z późn. zm.).

Zatem stosowanie wskaźnika 1/30 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu wynikającego z obowiązujących przepisów wojskowych zaniża świadczenie rekompensujące utracone zarobki, które żołnierz rezerwy mógłby uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych. Proponuje się więc zmianę obowiązującej regulacji prawnej i wprowadzenie do obliczania świadczenia wskaźnika 1/22 miesięcznego wynagrodzenia lub dochodu.

Zakłada się zarazem uchylenie w art. 119a przepisu ust. 4, co wynika z faktu, że w okresie czynnej służby wojskowej żołnierz rezerwy będący pracownikiem korzysta z urlopu bezpłatnego – stosownie do treści art. 124. W związku z tym przepis dotyczący możliwości dokonania wypłaty wynagrodzenia przez pracodawcę, a następnie żądania zwrotu tej kwoty od organów wojskowych stałby w sprzeczności z zasadą udzielania urlopu bezpłatnego. W konsekwencji uchylenia w art. 119a przepisu ust. 4, podobnej zmiany legislacyjnej wymaga art. 134a ust. 3, w którym zawarte jest odesłanie do uchylanego przepisu.

Ponadto wprowadzone zostanie odpowiednie odesłanie w zakresie możliwości stosowania przepisów dotyczących rekompensaty utraconych zarobków żołnierzom rezerwy również na osoby przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy odbywające ćwiczenia wojskowe;

5) uporządkowanie przepisów dotyczących świadczeń żołnierzy z tytułu odbywania czynnej służby wojskowej (art. 127 ust. 4a, art. 128a ust. 1, art. 128b ust. 3, art. 130 ust. 1 oraz art. 131 ust. 1, 3, 5, 6 i 8 oraz art. 132 ust. 2 pkt 1):

Podstawowe znaczenie ma zmiana w art. 127, w którym proponuje się, aby uznanie przez wójta lub burmistrza (prezydenta miasta) za osoby posiadające na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub za samotne również w przypadku innych, niż zasadnicza służba wojskowa, rodzajów czynnej służby wojskowej, z wyjątkiem trwającej poniżej 30 dni i okresowej służby wojskowej. Potrzeba w tym zakresie wynika z faktu, że również żołnierze innych rodzajów służby wojskowej (nie tylko zasadniczej służby wojskowej) są objęci szczegółowo wyliczonymi w ustawie uprawnieniami w zakresie:

- a) pokrywania opłat i innych należności za zajmowane lokale mieszkalne,
- b) zawieszania spłaty pożyczek z zakładowego funduszu mieszkaniowego oraz kredytów i pożyczek bankowych,
- c) zasiłku w kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Natomiast brak jest podstawy prawnej do uznawania żołnierzy niektórych rodzajów czynnej służby wojskowej (żołnierzy odbywających ćwiczenia wojskowe trwające powyżej 30 dni lub pełniących służbę w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny) za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny lub za samotnych, co powoduje określone problemy proceduralne w realizacji ich materialnych uprawnień.

Biorąc pod uwagę, że określone uprawnienia nie przysługują żołnierzom okresowej służby wojskowej, proponuje się uwzględnić w wyłączeniu ten rodzaj służby, a także inne rodzaje czynnej służby wojskowej trwającej poniżej trzydziestu dni, jak to ma miejsce obecnie np. w przypadku ćwiczeń wojskowych w zakresie należności mieszkaniowych określonych w art. 131 ust. 5. Uważa się, że takie wyłączenie

zdyscyplinuje zarazem żołnierzy do odbywania służby wojskowej w pełnym wymiarze czasowym.

Zmiany w art. 128a, art. 128b, art. 130 i art. 131, dotyczące określonych w nich świadczeń socjalnych uprawnionych żołnierzy w czynnej służbie wojskowej, porządkują i ujednolicają zawarte w nich regulacje. Ich wprowadzenie stanowi konsekwencję przyjęcia założenia, podobnie jak w nowelizacji art. 127, iż za żołnierza posiadającego na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny oraz za żołnierza samotnego można uznać osobę powołaną nie tylko do zasadniczej służby wojskowej, ale też do innego rodzaju czynnej służby wojskowej i odbywającą tę służbę, z wyjątkiem okresowej służby wojskowej lub służby trwającej poniżej 30 dni. Stanowią o tym bowiem art. 133-135, a w zakresie konkretnych uprawnień również art. 130-131.

Z kolei zmiana w art. 131 ust. 6 uszczegóławia okres, za który nalicza się należności i opłaty mieszkaniowe, uwzględniając w nim prawo żołnierza w tym zakresie liczone od dnia jego stawienia się do czynnej służby wojskowej.

Włączenie upoważnienia ustawowego zawartego obecnie w art. 131 ust. 8 do art. 132 ust. 2 pkt 1 i scalenie tych przepisów w jedną normę prawną stanowi deregulację, a zarazem wykonanie w tym obszarze zalecenia Rządowego Centrum Legislacji;

6) zaliczenie okresu pełnienia służby wojskowej poza granicami państwa w ramach NSR do wieku emerytalnego (art. 134b):

Propozycja dodania przepisu art. 134b wychodzi naprzeciw potrzebie uatrakcyjnienia istniejącego systemu motywacyjnego, poprzez zwiększenie uprawnień żołnierzy rezerwy pełniących czynną służbę wojskową poza granicami państwa w przypadkach określonych w art. 2 pkt 1 ustawy o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, a zatem w przypadku użycia jednostek wojskowych w celu ich udziału w konflikcie zbrojnym lub dla wzmocnienia własnych sił albo państw sojuszniczych, a także w misji pokojowej oraz akcji zapobieżenia aktom terroryzmu lub ich skutkom. Przepis ten powinien jednocześnie zwiększyć zainteresowanie służbą w NSR, w tym szczególnie pełnioną poza granicami państwa. Uwzględniając szczególnie charakter tej służby, występujące duże ryzyko utraty zdrowia lub życia, proponuje się, aby okres tej służby był uwzględniony w zakresie nabycia uprawnień emerytalnych z tytułu ubezpieczenia społecznego (w ramach powszechnego systemu świadczeń emerytalnych) poprzez odpowiednie zmniejszenie okresu zatrudnienia i wieku wymaganych do tego nabycia.

Żołnierzom rezerwy, z tytułu odbywania czynnej służby wojskowej, będzie natomiast nadal przysługiwać ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.

5. W zakresie relacji z pracodawcami:

1) zapewnienie informowania pracodawcy o powołaniu do czynnej służby wojskowej osoby będącej jego pracownikiem (art. 60 ust. 8c):

Zgodnie z nowym rozwiązaniem wojskowy komendant uzupełnień o powołaniu do czynnej służby wojskowej będzie informować pracodawcę osoby powoływanej, z wyjątkiem służby wojskowej pełnionej w razie ogłoszenia mobilizacji i w czasie wojny, a w przypadku żołnierza rezerwy powołanego na ćwiczenia wojskowe rotacyjne będzie go powiadamiać również o dniach, w których będą odbywane te ćwiczenia oraz o zmianach w wykazie tych ćwiczeń. Rozwiązanie to uwzględnia postulat pracodawców w tym zakresie;

2) ułatwienie procedury wnioskowania przez pracodawcę o wypłatę rekompensaty kosztów poniesionych z tytułu zastępstwa w pracy żołnierza rezerwy w okresie pełnienia przez niego czynnej służby wojskowej (art. 134a ust. 5):

Wprowadzona zostanie zmiana cezur czasu w odniesieniu do przesłania przez pracodawcę udokumentowanego wniosku o wypłatę świadczenia z 30 na 90 dni, co ułatwi pracodawcom przygotowanie dokumentacji w tym zakresie. W tym samym celu zakłada się wprowadzenie zmiany właściwości miejscowej szefa WSzW, określając ją według miejsca położenia zakładu, a nie, jak obecnie, według położenia jednostki wojskowej. Propozycje te są również zgodne z postulatami w tym obszarze zgłaszanymi przez pracodawców;

3) dostosowanie sposobu naliczania wysokości zwrotu rekompensaty pracodawcy z tytułu kosztów poniesionych na zastępstwo żołnierza rezerwy w czasie odbywania czynnej służby wojskowej do zasad stosowanych przy naliczaniu wynagrodzeń (art. 134a ust. 8):

Podobnie jak w przypadku zmiany z 1/30 na 1/22 współczynnika naliczania za każdy dzień ćwiczeń wojskowych świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone zarobki, które żołnierz rezerwy mógłby uzyskać w okresie ich odbywania, zakłada się zmianę takiego współczynnika, zawartego w art. 134a ust. 8, dotyczącym sposobu naliczania maksymalnej kwoty zwrotu rekompensaty pracodawcy z tytułu kosztów poniesionych na zastępstwo żołnierza rezerwy w czasie odbywania służby wojskowej. W przepisie tym proponuje się również zmianę polegającą na zastąpieniu występującego w nim wskaźnika 1/30 dwuipółkrotnego przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw, obowiązującego w miesiącu poprzedzającym termin powołania do odbycia ćwiczeń wojskowych, którego wysokość ogłasza Prezes Głównego Urzędu Statystycznego, na wskaźnik 1/22.

Ponadto w art. 134a zakłada się deregulację niektórych przepisów poprzez uchylenie w nim ust. 4 oraz zmianę zakresu regulacji w ust. 5 i 6. Szczegółowe regulacje dotyczące trybu i sposobu ustalania i wypłaty świadczenia zostaną zawarte w rozporządzeniu wykonawczym.

6. W zakresie usprawnienia administracji wojskowej – zmiana podporządkowania terenowych organów administracji wojskowej, które obecnie są podporządkowane Szefowi IWspSZ, a zostaną podporządkowane Ministrowi Obrony Narodowej (art. 13c ust. 2):

Mając na uwadze potrzebę doskonalenia systemu uzupełnień SZ RP stanem osobowym, w tym w szczególności w zakresie naboru żołnierzy rezerwy do NSR, a także dostosowania funkcjonowania administracji wojskowej do potrzeb i systemu powszechnego, nastąpi wyłączenie jej podporządkowania z podległości Szefa IWspSZ i włączenie jej w podporządkowanie właściwego organu konstytucyjnego, a mianowicie Ministra Obrony Narodowej. Z tego względu, zakłada się w art. 13c ust. 2 uchylenie jego dotychczasowego pkt 4 i dodanego – z dniem 1 stycznia 2012 r. – pkt 9. Zadania Szefa IWspSZ w obszarze wynikającym z dotychczasowej jego funkcji w zakresie kierowania administracją wojskową zostaną przypisane Ministrowi Obrony Narodowej, a w ramach regulaminu organizacyjnego jego urzędu komórce organizacyjnej właściwej w sprawach powszechnego obowiązku obrony, uzupełnień i zarządzania zasobami rezerw osobowych. Pozostałe zadania realizowane przez TOAW również znajdą odzwierciedlenie na szczeblu centralnym w regulaminie organizacyjnym Ministerstwa Obrony Narodowej.

W związku ze zmianą dotyczącą podporządkowania administracji wojskowej i uwzględniając zakres unormowania zawarty w dodanym od dnia 1 stycznia 2012 r. w

art. 13c w ust. 2 pkt 5 w brzmieniu, określonym ustawą z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. Nr 185, poz. 1092), zostanie również dokonana korekta tego przepisu, ponieważ przyznaje on zbyt szerokie uprawnienie kontrolne Szefowi IWspSZ, a mianowicie prawo zarządzania i przeprowadzania kontroli w zakresie swojej właściwości. Zważywszy na ustawowe zadania tego podmiotu, w istocie bez przeszkód prawnych mógłby on kontrolować jednostki wojskowe i związki organizacyjne podległe innym strukturom (dowódcom rodzajów SZ RP), a nawet administrację spoza resortu obrony narodowej, z którą współpracuje w sprawach obronnych lub która zajmuje się zarządzaniem kryzysowym. Z tego względu zostanie określony zakres kontrolnej odpowiedzialności Szefa IWspSZ, stosownie do potrzeb i w związku z wyłączeniem pionu administracji wojskowej z jego podległości.

W wyniku powyższego nastąpi zarazem:

- 1) skrócenie (uproszczenie) procesu decyzyjnego;
- 2) spłaszczenie oraz optymalizacja struktur organizacyjnych i kierowania zapewniających funkcjonowanie WSzW i WKU;
- 3) zwiększenie efektywności funkcjonowania WSzW i WKU oraz nadzoru nad realizacją ich zadań;
- 4) ustalenie wspólnego gestora i wykonawcy budżetu zadaniowego;
- 5) odciążenie IWspSZ od konieczności kierowania wojskowymi organami niezespołonej administracji publicznej. IWspSZ jest podmiotem wyspecjalizowanym w zakresie dowodzenia i zabezpieczenia logistycznego potrzeb SZ RP;
- 6) uproszczenie procesu zarządzania zasobami rezerw osobowych w systemie informatycznym oraz administrowania tym systemem;
- 7) bieżący i bezpośredni kontakt na szczeblu centralnym w zakresie kierowania TOAW z instytucjami uczestniczącymi w procesie zarządzania, kreowania rozwiązań i stanowienia prawa.

7. W zakresie gromadzenia rezerw osobowych:

1) uszczegółowienie przesłanek przywracania obowiązkowych ćwiczeń wojskowych (art. 101 ust. 10):

Dodawane w art. 101 ust. 10 uszczegółowienie ma charakter wytycznych do zakresu zawartego w nim upoważnienia i służy dookreśleniu ogólnej możliwej przesłanki wprowadzania obowiązkowych ćwiczeń wojskowych dla żołnierzy rezerwy i osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, poprzez nałożenie wymogu wskazania w wydawanym rozporządzeniu celu wprowadzania ćwiczeń wojskowych, kategorii osób objętych obowiązkiem ich odbycia, a także okresu, na który wprowadza się ten obowiązek. Uszczegółowienie zakresu upoważnienia ustawowego w postaci dodatkowych wytycznych, uwzględniając szczególnie i wyjątkowych charakter wprowadzania takiego obowiązku, w aspekcie zasad dobrej legislacji, jest w pełni uzasadnione.

Jednocześnie, we wskazanym przepisie w miejsce zawartego w nim odesłania do art. 100 ust. 2 pkt 3 dotyczącego „osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy” zostanie wprowadzone wprost to określenie;

2) uwzględnienie w zakresie podmiotowym możliwości odbywania ćwiczeń wojskowych przez osoby przeniesione do rezerwy niebędące żołnierzami rezerwy (art. 100 ust. 1a):

Proponowany przepis uwzględnia fakt możliwości odbywania ćwiczeń wojskowych przez kategorię osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, wobec których dotychczasowe przepisy w zakresie podmiotowym nie przewidywały wprost takiej regulacji, jak w przypadku określonym w art. 100 ust. 1 wobec żołnierzy rezerwy. Natomiast zobowiązanie do określonego obowiązku odbywania służby wojskowej, w zakresie dotyczącym osób przeniesionych do rezerwy niebędących żołnierzami rezerwy, powinno również wynikać z ustawy. Nie jest to jednak nałożenie nowego obowiązku, a jedynie zmiana o charakterze legislacyjnym, wynikająca z pozostałych przepisów ustawy dotyczących odbywania ćwiczeń wojskowych. Zakres odbywania tej służby określa bowiem Rada Ministrów w razie jej wprowadzenia (art. 101 ust. 10);

3) umożliwienie nadawania przydziałów mobilizacyjnych również żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej ze skutkiem następującym po dniu zwolnienia oraz dodanie zmian w doręczaniu kart mobilizacyjnych (art. 59a ust. 1a i 6):

Obecnie nadanie przydziału mobilizacyjnego poza czynną służbą wojskową jest możliwe wyłącznie w przypadku posiadania przez daną osobę statusu żołnierza rezerwy. Oznacza to konieczność dodatkowego wzywania tej osoby do WKU w celu nadania przydziału mobilizacyjnego i wręczenia karty mobilizacyjnej. Zmiany w art. 59a umożliwią nadawanie przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom zwalnianym z czynnej służby wojskowej (również z zawodowej służby wojskowej lub służby kandydackiej z jednoczesnym przeniesieniem do rezerwy), z tym, że ze skutkiem następującym po dniu tego zwolnienia, a zatem w istocie ze skutkiem dotyczącym żołnierzy rezerwy. Rozwiązanie to miałoby istotne znaczenie szczególnie w przypadku służby przygotowawczej, a także służb obowiązkowych w razie ich wprowadzenia, gdyż odbywają je w istocie osoby nieposiadające statusu żołnierza rezerwy.

W powyższym celu zakłada się też umożliwienie doręczania kart mobilizacyjnych w czasie czynnej służby wojskowej, co ograniczy przypadki wzywania osób do siedziby WKU. Ponadto propozycja przepisu służy powiązaniu faktu nadawania przydziału kryzysowego z nadaniem przydziału mobilizacyjnego na to samo lub inne stanowisko służbowe.

8. W zakresie zmian o charakterze legislacyjnym lub redakcyjnym:

1) usunięcie błędu legislacyjnego w postaci oznaczenia dwóch przepisów o różnej treści normatywnej tą samą jednostką redakcyjną (art. 13c ust. 2):

Potrzeba zmiany powyższego przepisu wynika z faktu jego nowelizacji dokonany dwiema odrębnymi ustawami i dodania w nim dwóch punktów o różnej treści normatywnej (dotyczących kompetencji Szefa IWspSZ), ale oznaczonych tą samą jednostką redakcyjną (pkt 5). Powyższy błąd legislacyjny jest konsekwencją treści następujących ustaw, które weszły w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.:

- a) ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o wojewodzie i administracji rządowej w województwie oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 22, poz. 114), która w art. 2 pkt 1 dokonuje nowelizacji ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, dodając w jej art. 13c ust. 2 nowe punkty oznaczone od 5 do 10,
- b) ustawy o kontroli w administracji rządowej, która w art. 58 pkt 3 również dokonuje nowelizacji art. 13c ust. 2 przywołanej ustawy, wprowadzając w nim nowy przepis, oznaczony jako pkt 5.

W celu usunięcia powstałej sprzeczności koniecznym jest dokonanie zmiany w art. 13c ust. 2, poprzez nadanie mu pełnego brzmienia;

2) dostosowanie okresu przebywania za granicą skutkującego dopełnieniem wojskowego obowiązku meldunkowego do ustawy z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427, z późn. zm.)(art. 53 ust. 1):

Obecnie, w myśl przepisu art. 53 ust. 1, funkcjonuje obowiązek zgłaszania wójtom lub burmistrzom albo właściwym organom wojskowym przez osoby podlegające obowiązkowi czynnej służby wojskowej zmian miejsca pobytu (zamieszkania), imienia, nazwiska, wykształcenia i zawodu, a także faktu wyjazdu za granicę na okres dłuższy niż 3 miesiące oraz powrotu z tego wyjazdu. W związku z mającą wejść w życie nową ustawą o ewidencji ludności, nastąpi dostosowanie okresu przebywania za granicą, skutkującego dopełnieniem wojskowego obowiązku meldunkowego, do okresu ustalonego w tej ustawie i wynoszącego 6 miesięcy.

Jednocześnie, z projektowanej zmiany zostaną wyłączone przepisy ust. 3a i 3b, ponieważ dotyczą one innego katalogu osób (posiadających nadane przydziały kryzysowe i mobilizacyjne oraz powołanych do czynnej służby wojskowej), dla których zachowuje się 3-miesięczny okres przebywania za granicą, skutkujący powinnością zgłoszenia wojskowemu komendantowi uzupełnień faktu wyjazdu za granicę na taki okres lub powrotu z tego wyjazdu.

3) uwzględnienie działalności rolniczej w katalogu okoliczności uprawniających żołnierza rezerwy do świadczenia pieniężnego rekompensującego utraczone wynagrodzenie lub dochód, które mógłby uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych (art. 119a ust. 1):

Powyższa propozycja zmiany ma na celu wyeliminowanie, zgłoszonych przez Rzecznika Praw Obywatelskich, wątpliwości konstytucyjnych dotyczących regulacji prawnej zawartej w przepisach ustawy oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 lutego 2000 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania i wypłacania świadczenia pieniężnego żołnierzom rezerwy odbywającym ćwiczenia wojskowe (Dz. U. Nr 13, poz. 155). Zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 119a ust. 8 przepisy rozporządzenia określają szczegółowy sposób ustalania i wypłacania żołnierzowi rezerwy świadczenia pieniężnego rekompensującego utraczone wynagrodzenie ze stosunku pracy lub stosunku służbowego albo dochód z prowadzonej działalności gospodarczej, które mógłby uzyskać w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych, oraz zwrotu wydatków poniesionych z tego tytułu organom samorządu terytorialnego. Tymczasem w § 8 ust. 1 pkt 3 wymienionego rozporządzenia uregulowano – w opinii Rzecznika Praw Obywatelskich bez upoważnienia ustawowego – wysokość świadczenia wypłacanego żołnierzowi rezerwy, który utrzymuje się wyłącznie z działalności rolnej.

Podkreślić należy zarazem, że definicje działalności gospodarczej można znaleźć w wielu aktach prawnych, w tym w rozumieniu szerokim, zawierającym w sobie również działalność rolną. Z tego względu unormowanie przedmiotowej kwestii w rozporządzeniu wykonawczym uważa się za dopuszczalne. Zważywszy jednak na wątpliwości co do interpretacji tej definicji i stosowania jej w określonych stanach faktycznych, proponuje się – w odniesieniu do świadczeń rekompensujących utraczone zarobki żołnierzom rezerwy – wskazać *expressis verbis* w art. 119a ust. 1 oprócz działalności gospodarczej również działalność rolną.

W odniesieniu do ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych przewidywane zmiany w przepisach obejmą:

1. Przyznanie comiesięcznej należności pieniężnej dla żołnierzy rezerwy z tytułu utrzymywania zdolności do wykonywania obowiązków w ramach NSR (art. 2 ust. 2 pkt 5, art. 31c oraz art. 45 ust. 1 pkt 3):

Zakłada się wprowadzenie comiesięcznej należności pieniężnej dla żołnierzy rezerwy z tytułu utrzymywania zdolności do wykonywania obowiązków w ramach NSR. Proponuje się, aby należność ta była naliczana i wypłacana miesięcznie w wysokości 1/12 uposażenia należnego z tytułu trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych rotacyjnych (będzie to kwota miesięczna w przypadku np.: szeregowy – 175 zł, sierżant – 206 zł, chorąży – 226 zł, podporucznik – 275 zł). Wysokość należności pieniężnej w stosunku rocznym w przypadku szeregowego będzie stanowić kwota wynosząca 2.100 zł (12x175zł), a w przypadku wyższych stopni wojskowych kwota ta będzie odpowiednio wzrastać.

Należność pieniężna nie będzie przysługiwać w okresie pełnienia okresowej służby wojskowej, jak też w miesiącach (trzech kolejnych), w których żołnierz rezerwy nie stawi się lub spóźni się do odbycia ćwiczeń wojskowych albo uzyska negatywną opinię służbową z tych ćwiczeń. Zapewniono również możliwość zwrotu wypłaconej należności w przypadkach, kiedy żołnierz rezerwy utraci do niej prawo. Na żądanie dowódcy jednostki wojskowej należność ta podlegałaby zwrotowi przez żołnierza rezerwy w przypadku unieważnienia jego przydziału kryzysowego, z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, z wyjątkiem przypadku wynikającego z orzeczenia o zdolności do czynnej służby wojskowej lub orzeczenia psychologicznego stwierdzającego przeciwwskazania do pełnienia tej służby. W sprawach zwrotu należności byłoby stosowane postępowanie egzekucyjne w administracji.

Zakłada się, że powyższe uprawnienie przyczyni się do poprawy systemu motywacyjnego dla żołnierzy rezerwy, podejmujących wykonywanie obowiązków w ramach NSR, spowoduje zwiększenie liczby ochotników oraz poprawi wizerunek i wiarygodność SZ RP w środowisku cywilnym. Należność ta bowiem będzie stanowiła comiesięczną i regularną wypłatę i w przeciwieństwie do dotychczasowej uznaniowej nagrody pieniężnej, przysługującej żołnierzom jeden raz w roku po każdym 12 miesiącach kalendarzowych trwania kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR – która stanowiła rozwiązanie czasowe i z której rezygnuje się obecnie – spowoduje lepszy efekt motywacyjny, odczuwalny systematycznie w comiesięcznych okresach czasu.

Szczegółowe kwestie dotyczące warunków i trybu przyznawania lub odmowy przyznania żołnierzom rezerwy należności pieniężnej z tytułu utrzymywania przez nich zdolności do wykonywania obowiązków w ramach NSR oraz jej wypłacania i zwrotu lub zwolnienia z tego obowiązku zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej, wydawanym na podstawie dodanego do art. 45 ust. 1 pkt 3. W rozporządzeniu tym zostanie uwzględniony fakt, że należność stanowi rodzaj świadczenia otrzymywanego z tytułu odbywania lub pełnienia niezawodowej służby wojskowej i jest przyznawana na potrzeby wykonywania zadań w ramach tej służby lub w związku z tą służbą.

Zakłada się, że powyższa należność będzie podlegała zwolnieniu podatkowemu, jak również nie będzie stanowić podstawy do uiszczenia składek z tytułu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego. Treść proponowanych wytycznych do wydania rozporządzenia w tej sprawie (zawartych w projektowanym art. 45 ust. 1 pkt 3) ma służyć właśnie temu celowi.

2. Naliczanie uposażenia dla żołnierzy rezerwy z tytułu ćwiczeń wojskowych według stopnia etatowego zajmowanego stanowiska służbowego, a nie – jak dotychczas – według posiadanego stopnia wojskowego (art. 31 ust. 1):

Zmiana dotyczy doprecyzowania sposobu określania wysokości uposażenia dla żołnierzy rezerwy odbywających ćwiczenia wojskowe. Zasób żołnierzy rezerwy, w szczególności zainteresowanych podpisaniem kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, nie składa się z osób spełniających wszystkie wymagane kryteria. Głównym kryterium zawarcia kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR jest posiadanie odpowiednich kwalifikacji i wykształcenia. W związku z tym, należało zrezygnować w tych sprawach ze zgodności innego parametru, jakim jest stopień wojskowy posiadany przez żołnierza rezerwy ze stopniem etatowym zajmowanego stanowiska służbowego. Ponadto zasadą jest, że w przypadku gromadzenia i wykorzystania wyszkolonych rezerw osobowych, w tym również NSR, tożsamość stopnia etatowego i wojskowego, przy wyznaczaniu żołnierza rezerwy na stanowisko służbowe, nie ma zastosowania. Żołnierz rezerwy bowiem, w przeciwieństwie do żołnierza zawodowego, nabiera doświadczenia i uzyskuje wyższy właściwy stopień wojskowy w ramach służby na zajmowanym stanowisku służbowym.

W dotychczasowym stanie prawnym wysokość uposażenia, które otrzymują żołnierze w czasie odbywania ćwiczeń wojskowych, zależy jednak od posiadanego stopnia wojskowego. Rozwiązanie takie miało uzasadnienie w okresie funkcjonowania obowiązkowej służby wojskowej, gdyż mobilizowało żołnierzy rezerwy do realizowania zadań na wysokim poziomie, a to przekładało się na uzyskiwanie wyższych stopni wojskowych. Obecnie, gdy żołnierze NSR są ochotnikami, należy przejść do płacenia według zakresu obowiązków i odpowiedzialności, którego wyróżnikiem jest stopień etatowy zajmowanego stanowiska służbowego. Przy takim podejściu takie samo uposażenie będą otrzymywali żołnierze zajmujący identyczne stanowiska, ale posiadający różne stopnie wojskowe.

3. Wprowadzenie dodatku motywacyjnego za posiadanie klas kwalifikacyjnych dla żołnierzy rezerwy pełniących czynną służbę wojskową (art. 31b):

Zakłada się przyznanie żołnierzom rezerwy, pełniącym czynną służbę wojskową, dodatku motywacyjnego za posiadanie klas kwalifikacyjnych, o ile uzyskali oni w ostatniej opinii służbowej pozytywną ocenę. Uprawnienie takie posiadają obecnie żołnierze zawodowi w korpusach podoficerów i szeregowych zawodowych. W przypadku żołnierzy pełniących czynną służbę wojskową, w oparciu o przepisy ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, również istnieje możliwość nabycia takich klas (obowiązują cztery klasy), jednak brak jest prawnej możliwości przyznania dodatku do uposażenia z tytułu ich posiadania. Proponowane regulacje obejmą jednak nie tylko podoficerów i szeregowych rezerwy, ale są adresowane również do oficerów rezerwy. Szczegóły dotyczące wysokości tego dodatku oraz warunków jego przyznawania i wypłacania zostaną określone w rozporządzeniu Ministra Obrony Narodowej wydawanym na podstawie art. 45 ust. 1 pkt 2 ustawy.

Przewiduje się, że najniższa stawka dodatku motywacyjnego do uposażenia będzie wynosić 30 zł miesięcznie.

4. Wprowadzenie mechanizmów utraty lub ograniczenia świadczeń pieniężnych z powodu zwolnienia ze służby przygotowawczej przed ustalonym czasem jej trwania:

1) wprowadzenie zasady wypłaty uposażenia za czas pełnienia służby przygotowawczej (art. 8 ust. 3-5):

Zmiany w art. 8 zostają wprowadzone ze względu na niepożądane zjawiska zaobserwowane w trakcie pełnienia służby przygotowawczej polegające na zwalnianiu

się z tej służby już po kilku dniach jej pełnienia i konieczności wypłacania tym żołnierzom uposażenia za pełny miesiąc, pomimo, że nastąpiło wcześniejsze zwolnienie ze służby. W myśl ogólnej zasady wynikającej z art. 8 ust. 1, prawo do uposażenia wygasa z ostatnim dniem miesiąca, w którym żołnierz zmarł lub zaginął lub został zwolniony z czynnej służby wojskowej.

Propozycja zmiany w art. 8 ust. 3 dotyczy określenia dnia wygaśnięcia prawa do uposażenia żołnierzy niezawodowych. W projektowanym przepisie zawarto zatem odstępstwo od powyższej zasady. Odstępstwo to dotyczy żołnierzy służby przygotowawczej zwalnianych przed jej odbyciem oraz – stosownie do dotychczasowych regulacji – pozostałych żołnierzy powoływanych do odbycia innych rodzajów czynnej służby wojskowej, na okres nieprzekraczający 3 miesięcy. W takim przypadku utrata prawa żołnierza do uposażenia następowalaby z dniem zwolnienia z czynnej służby wojskowej.

W konsekwencji powyższego, w dodawanym w art. 8 ust. 4, reguluje się kwestię zwrotu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne wymienionych żołnierzy proporcjonalnie za czas, gdy nie posiadali oni już prawa do uposażenia. Natomiast propozycja nowego ust. 5 stanowi podstawę do egzekucji części uposażenia za okres, za który żołnierz otrzymał uposażenie, a wskutek wcześniejszego zwolnienia ze służby utracił do niego prawo. Wprowadzenie instytucji zwrotu nienależnie wypłaconego uposażenia jest konsekwencją zachowania instytucji jego wypłaty z „góry”. Termin wypłaty uposażenia jest bowiem jednolity dla wszystkich żołnierzy i nie zamierza się go zmieniać;

2) pozbawienie odprawy po zwolnieniu przed terminem oraz wygaśnięcie prawa do uposażenia z dniem zwolnienia (art. 34a ust. 3 i 3a):

W myśl ogólnych regulacji osobie zwolnionej z czynnej służby wojskowej należy się odprawa w wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę, z zastrzeżeniem, że wysokość odprawy jest odpowiednio mniejsza w przypadkach wcześniejszego zwolnienia ze względu na stan zdrowia lub inne przyczyny.

Ze względu na niepożądane zjawiska zwalniania się ze służby przygotowawczej przed ustalonym czasem jej trwania i konieczności wypłacania żołnierzom zwalnającym się z tej służby odpraw proponuje się zamieszczenie w ustawie katalogu okoliczności, wyłączających możliwość wypłaty odprawy żołnierzom zwalnianym z tej służby z przyczyn niezależnych od organów wojskowych, a w istocie zawinionych lub zależnych od żołnierza. Okoliczności te to:

1. zrzeczenie się obywatelstwa polskiego,
2. utrata stopnia wojskowego albo degradacja,
3. prawomocne orzeczenie kary dyscyplinarnej usunięcia ze służby przygotowawczej,
4. prawomocne orzeczenie środka karnego pozbawienia praw publicznych lub zakazu wykonywania zawodu żołnierza,
5. skazanie prawomocnym wyrokiem na karę ograniczenia wolności lub karę pozbawienia wolności,
6. złożenie wniosku w tej sprawie przez żołnierza.

5. Zmiany o charakterze legislacyjnym:

- 1) w art. 32 ust. 6 – zakłada się aktualizację brzmienia tego przepisu w związku ze zniesieniem przeszkolenia wojskowego w czasie studiów dokonanej wymienioną na wstępie nowelizacją ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej;

- 2) w art. 43 i art. 45 ust. 1 pkt 1 – wprowadzane zmiany będą miały związek z nieaktualnym brzmieniem tych przepisów, w zakresie zawartych w nich odesłań do przepisów uchylonych inną ustawą;
- 3) w art. 47 – zakłada się dokonanie zmiany, polegającej na uchyleniu w tym przepisie ust. 2, co wynika z faktu, że ustawa o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych zawiera już regulacje dotyczące korpusu szeregowych zawodowych, w tym normujące kwestie uposażeń tych żołnierzy. Dalsze utrzymywanie tego przepisu jest zatem bezprzedmiotowe. Natomiast w konsekwencji uchylenia ust. 2 w art. 47, należy jednocześnie zmienić jego ust. 3.

W zakresie przepisów przejściowych, dostosowujących i końcowych:

1. Zapewniona zostanie ciągłość obowiązywania kontraktów na wykonywanie obowiązków w ramach NSR oraz nadanych przydziałów kryzysowych, umożliwiając stosowanie nowych regulacji wobec żołnierzy rezerwy posiadających te przydziały, z wyłączeniem możliwości nałożenia na nich obowiązku odbycia ćwiczeń wojskowych długotrwałych, bez uzyskania ich zgody.
2. Uwzględniona zostanie sytuacja prawna żołnierzy odbywających lub pełniących w dniu wejścia w życie nowych regulacji czynną służbę wojskową, z zachowaniem dotychczasowego uprawnienia żołnierzy pełniących w tym dniu służbę przygotowawczą w zakresie zwolnienia z niej na wnioski oraz w zakresie uposażeń i należności pieniężnych związanych dotychczas ze zwolnieniem z tej służby.
3. Zachowany zostanie w mocy zakres udzielanej pomocy na dofinansowanie kosztów nauki na podstawie umów zawartych przed wejściem w życie nowych regulacji.
4. Zakłada się zachowanie żołnierzom rezerwy posiadającym nadane przydziały kryzysowe uprawnien do możliwości przyznania nagrody pieniężnej, przysługującej po każdym 12 miesiącach kalendarzowych trwania kontraktu na wykonywanie obowiązków w ramach NSR, jeżeli spełnili przed wejściem w życie nowych regulacji niezbędne warunki do uzyskania tej nagrody na podstawie przepisów wykonawczych, wydanych w wykonaniu nowelizowanej ustawy o uposażeniu żołnierzy niezawodowych.
5. zakłada się zapewnienie obowiązywania dotychczasowych przepisów wykonawczych, wydanych na podstawie zmienianych regulacji prawnych, przez okres 24 miesięcy od dnia wejścia w życie nowych regulacji.
6. przewiduje się wejście w życie nowych regulacji z dniem 1 stycznia 2013 r.

III. WPLYW REGULACJI NA SEKTOR FINANSÓW PUBLICZNYCH:

W odniesieniu do zmian w ustawie o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej:

Wśród zasadniczych uwarunkowań wdrożenia w życie przedmiotowej ustawy dokonano oszacowania kosztów w poniżej zestawionych obszarach:

1. Zniesienie wymogu ubezpieczenia społecznego i zdrowotnego żołnierzy NSR z tytułu prowadzenia jednoosobowej działalności gospodarczej w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych:

Na potrzeby niniejszego projektu do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) podstawa wymiaru składki emerytalno-rentowej 2.115,6 zł;
- 2) podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne 2.704 zł;

- 3) liczebność żołnierzy przewidzianych do odbycia trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych w ramach NSR – 20 tys. osób;
- 4) około 0,5% populacji osób powołanych na ćwiczenia prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą (100 osób).

Szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 50 tys. zł. Skutki te dotyczyć będą zmniejszenia wpływu Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (w ramach nich część dotyczyć będzie Narodowego Funduszu Zdrowia) Środki te pozostaną jednak w dyspozycji żołnierzy rezerwy i nie będą miały wpływu na budżet państwa.

2. Dostosowanie sposobu określania wysokości świadczenia pieniężnego rekompensującego utracone zarobki w okresie odbywania ćwiczeń wojskowych dla żołnierzy oraz pracodawców:

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) zgodnie z obwieszczeniem Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego z dnia 16 grudnia 2011 r. w sprawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w sektorze przedsiębiorstw w listopadzie 2011 r. przeciętne wynagrodzenie wyniosło 3.682,19 zł;
- 2) liczebność żołnierzy przewidzianych do odbycia trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych w ramach NSR – 20 tys. osób;
- 3) średnia wysokość uposażenia wypłacanego żołnierzowi za jeden dzień ćwiczeń 80 zł;
- 4) według badań statystycznych około 0,05% populacji osób powoływanych na ćwiczenia uzyskuje świadczenie rekompensujące wydatki pracodawców (10 wypłat).

Szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 0,1 mln zł.

3. Umożliwienie nabywania przez żołnierzy rezerwy kwalifikacji na cywilnym rynku pracy przydatnych w wojsku oraz odstąpienie przy udzielaniu pomocy na podnoszenie kwalifikacji od minimalnej wysokości kosztów tej pomocy przekraczających 15.000 zł.:

Udzielona pomoc, z uwagi na duże zapotrzebowanie SZ RP na kierowców pojazdów ciężarowych oraz stosunkowo dużą przydatność kwalifikacji w zakresie kierowania pojazdami ciężarowymi, dotyczyć będzie głównie tych zawodów. Dlatego na potrzeby niniejszego projektu, do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia dotyczące tej grupy zawodowej:

- 1) koszt kursu prawa jazdy na kategorię „C”, w wymiarze 30 godzin jazdy oraz 20 godzin szkolenia teoretycznego, w zależności od szkoły nauki jazdy, kształtuje się średnio w wysokości 4.500 zł (w przypadku innych form kształcenia i nabywania kwalifikacji koszt pobierania nauki jest na zbliżonym poziomie);
- 2) koszty noclegu i przejazdu (w razie ich wystąpienia) kształtują się średnio miesięcznie na osobę w kwocie około 1400 zł;
- 3) zakłada się, że około 2,5% populacji żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe lub w związku z ich nadaniem może ubiegać się o stosowną pomoc finansową (500 osób).

Sama zmiana przepisów nie będzie generowała dodatkowych skutków finansowych dla budżetu Ministerstwa Obrony Narodowej.

Szacuje się, że realne wydatki na pokrycie pomocy finansowej z tytułu kosztów pobierania nauki (w tym zwrotu tych kosztów lub sfinansowania kosztów szkolenia osób skierowanych na nie) będą wynosić rocznie około 3,0 mln zł.

Mając na względzie postanowienia art. 50 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) szacuje się, że skutki finansowe wprowadzenia proponowanych regulacji, w okresie 10 lat, wyniosą około 31 mln zł (rocznie po około 3,1 mln zł).

W odniesieniu do zmian w ustawie o uposażeniu żołnierzy niezawodowych:

Wśród zasadniczych uwarunkowań wdrożenia w życie przedmiotowej ustawy dokonano oszacowania kosztów w poniżej zestawionych obszarach:

1. Wprowadzenie należności pieniężnych z tytułu utrzymywania zdolności do wykonywania obowiązków w ramach NSR (z jednoczesnym zniesieniem nagrody rocznej):

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) limit szkolonych – 20 tys. osób na trzydziestodniowych ćwiczeniach wojskowych odbywanych w ramach NSR;
- 2) struktura nadanych przydziałów kryzysowych:
 - a) oficerowie – 1,7%,
 - b) podoficerowie – 8,7%,
 - c) szeregowi – 89,6%;
- 3) średnie uposażenie za trzydziestodniowe uczestnictwo w ćwiczeniach wojskowych w ramach NSR:
 - a) oficer – 3.450 zł (kapitan),
 - b) podoficer – 2.550 zł (starszy sierżant),
 - c) szeregowy – 2.100 zł (szeregowy);
- 4) roczne koszty ponoszone na nagrody dla 20 tys. osób po 2.000 zł – 40 mln. zł.

Uwzględniając powyższe założenia szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 3,2 mln zł.

2. Wprowadzenie wypłaty uposażenia z tytułu ćwiczeń wojskowych według stopnia etatowego stanowiska:

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) limit szkolonych – 20 tys. osób na trzydziestodniowych ćwiczeniach wojskowych odbywanych w ramach NSR;
- 2) przydziały kryzysowe na stanowiska o wyższym stopniu etatowym niż posiadany stopień wojskowy posiada około 47% oficerów, około 40% podoficerów i około 24% szeregowych.

Uwzględniając powyższe założenia, szacuje się, że roczne skutki finansowe z tytułu naliczania uposażenia dla żołnierzy rezerwy według stopnia etatowego stanowiska służbowego wyniosą około 0,2 mln zł.

3. Wprowadzenia mechanizmów utraty świadczeń pieniężnych z powodu wcześniejszego zwolnienia ze służby przygotowawczej:

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) liczba wcześniejszych zwolnień ze służby przygotowawczej przed jej ukończeniem („wykruszenia” przed ukończeniem pełnego okresu szkolenia) – ok. 17% ogółu szkolonych według danych za rok 2011 r., czyli około 1700 żołnierzy;
- 2) przeciętny okres wcześniejszego zwalniania się żołnierzy ze służby przygotowawczej – 4 lub 5 dzień miesiąca po rozpoczęciu szkolenia;
- 3) limit powołań do służby przygotowawczej – ok. 10 tys. osób rocznie.

Uwzględniając powyższe założenia szacuje się, że roczne oszczędności finansowe wyniosą około 3,6 mln zł.

4. Wprowadzenie dodatku motywacyjnego z tytułu nabycia klas kwalifikacyjnych:

Do kalkulacji skutków finansowych przyjęto następujące założenia:

- 1) liczebność żołnierzy przewidzianych do odbycia trzydziestodniowych ćwiczeń wojskowych odbywanych w ramach NSR – 20 tys. osób;
- 2) liczba uprawnionych do otrzymywania dodatku motywacyjnego (spełniających wymagane kryteria) – około 3% ogółu żołnierzy rezerwy posiadających nadane przydziały kryzysowe (liczba ta odpowiada aktualnej liczbie żołnierzy zawodowych otrzymujących ten dodatek);
- 3) przyjęto najniższą stawkę dodatku motywacyjnego z tytułu posiadania klasy kwalifikacyjnej dla osób uprawnionych – 0,02 kwoty bazowej (30 zł).

Uwzględniając powyższe założenia, szacuje się, że roczne skutki finansowe wyniosą około 18 tys. zł.

Szacuje się, że **łącznie roczne oszczędności finansowe proponowanych regulacji wyniosą około 0,12 mln zł.**

Łączne szacowane koszty wdrożenia projektu w zakresie obu nowelizowanych ustaw:

Mając na względzie postanowienia art. 50 ustawy o finansach publicznych szacuje się, że **zbilansowane skutki finansowe wprowadzenia proponowanych regulacji, w okresie 10 lat, wyniosą około 30 mln zł (rocznie po około 3 mln zł).**

Wszelkie wydatki z przedmiotowego tytułu będą pokrywane z budżetu państwa, z części której dysponentem jest Minister Obrony Narodowej.

IV. KONSULTACJE SPOŁECZNE:

Uwzględniając zakres regulacji prawnej projekt został skierowany również do:

- 1) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 2) Związku Żołnierzy Wojska Polskiego;
- 3) Federacji Stowarzyszeń Rezerwistów i Weteranów Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej;
- 4) Pracodawców Rzeczypospolitej Polskiej;
- 5) Polska Konfederacja Pracodawców Prywatnych „Lewiatan”.